Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2025/1100

18.6.2025

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2025/1100

z dne 23. maja 2025

o sprejetju smernic za izvajanje nekaterih meril za izbor neto ničelnih strateških projektov iz člena 13 Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 ([1]) ter zlasti člena 13(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2024/1735 vzpostavlja skupni pravni okvir za krepitev ekosistema proizvodnje proizvodov neto ničelnih tehnologij v Uniji. V tem okviru se določitev neto ničelnih strateških projektov uporablja kot pomemben mehanizem. Merila za izbor za imenovanja projektov so določena v členu 13 Uredbe (EU) 2024/1735, ki od Komisije zahteva tudi, da sprejme izvedbeni akt, v katerem določi smernice za zagotavljanje enotnih pogoje za izvajanje teh meril.

(2) Smernice določajo vsaj posebne smernice o merilih iz člena 13(1), točki (a)(ii) in (b), Uredbe (EU) 2024/1735. Navedene smernice bi morale olajšati oceno, ali se dodana proizvodna zmogljivost za neto ničelni strateški projekt nanaša na prvo tovrstno ali najboljšo razpoložljivo zmogljivost za proizvodnjo tehnologije in ali se lahko taka dodatna proizvodna zmogljivost šteje za znatno.

(3) Za zagotovitev dodatne pomoči nacionalnim organom smernice vključujejo tudi splošne premisleke za zagotovitev enotnih pogojev za izvajanje meril iz člena 13(1) Uredbe (EU) 2024/1735. Te smernice bi morale olajšati tudi presojo, ali projekt izpolnjuje merilo okoljske trajnostnosti iz člena 13(1), točka (c), navedene uredbe. Pojasniti bi bilo treba tudi, kako se lahko izmeri 50-odstotni prag odvisnosti od uvoza iz člena 13(1), točka (a)(i), navedene uredbe, in razlago pojma „znaten delež svetovne proizvodnje“ iz člena 13(1), točka (a)(iii), navedene uredbe.

(4) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem komitološkega odbora za neto ničelne tehnologije –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Smernice za izvajanje nekaterih meril za izbor neto ničelnih strateških projektov iz člena 13(1) Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta so določene v Prilogi k temu sklepu.

([1]) UL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

Člen 2

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, 23. maja 2025

Za Komisijo
predsednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOGA

Smernice za izvajanje nekaterih meril za izbor neto ničelnih strateških projektov iz člena 13(1) Uredbe (EU) 2024/1735 [1]

1. Splošne ugotovitve

Države članice kot neto ničelne strateške projekte priznajo projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki se nahajajo v Uniji in prispevajo k doseganju ciljev iz člena 1 Uredbe (EU) 2024/1735 ter izpolnjujejo vsaj eno od meril iz člena 13(1) navedene uredbe.

Države članice lahko pri ocenjevanju, ali projekt izpolnjuje cilje iz člena 1 Uredbe (EU) 2024/1735, upoštevajo, ali lahko prispeva k podnebnim in energetskim ciljem Unije, vključno z odpornostjo in trajnostnostjo neto ničelnih dobavnih verig. Države članice bi morale upoštevati nadzor udeleženih podjetij in relativno vključenost vsakega podjetja v projekt, zlasti glede na morebitni vpliv akterjev iz tretjih držav. Nadzor bi bilo treba razlagati, kot je opredeljeno v členu 3(2) in (3) Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004.

Za zagotovitev enotne uporabe meril se vloge za priznanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij kot neto ničelnih strateških projektov predložijo zadevni državi članici z uporabo vnaprej pripravljenega obrazca, ki je na voljo na uradnem spletišču Komisije [2].

Komisija močno spodbuja države članice, naj upoštevajo opisani postopek prijave. Ta postopek je zasnovan tako, da olajša pripravo, varno predložitev in pregled vlog za priznanje statusa neto ničelnih strateških projektov. Države članice se tudi spodbuja, naj imenujejo enega ali več organov za nacionalne kontaktne točke, odgovorne za obdelavo vlog za priznanje statusa neto ničelnega strateškega projekta.

Nacionalna kontaktna točka usklajuje ocenjevanje meril za izbor iz člena 13 Uredbe 2024/1735. Te točke bi morale poskrbeti, da se pri postopku prijave uporablja skladen in strukturiran pristop, hkrati pa olajšati hitro in natančno komunikacijo med nacionalnimi organi in Komisijo. Z vključitvijo kontaktne točke v postopek prijave lahko države članice zagotovijo, da je postopek bolj racionaliziran in učinkovit, s čimer se izboljša usklajevanje s Komisijo in poveča preglednost postopka ocenjevanja.

2. Prvi tovrstni proizvodni obrat

Izraz „prvi tovrstni“ proizvodni obrat iz člena 13(1), točka (b), Uredbe (EU) 2024/1735 je v členu 3(32) navedene uredbe opredeljen kot „nov ali znatno nadgrajen obrat za neto ničelno tehnologijo, ki zagotavlja inovacije v procesu proizvodnje neto ničelne tehnologije, ki v Uniji še ni bistveno prisotna ali se je še ne namerava graditi“. Zato je prvi tovrstni obrat, ki (i) proizvaja neto ničelne tehnologije iz člena 4 navedene uredbe in (ii) ima inovacijsko zmogljivost v zvezi s procesom proizvodnje neto ničelne tehnologije, ki v Uniji še ni bistveno prisotna ali načrtovana za gradnjo v smislu, da obrat, ki je zmožen zagotoviti primerljiv proizvod, postopek ali učinkovitost, v Uniji ne sme že obstajati ali biti v pripravi za gradnjo. Inovacijske zmogljivosti ne bi smele vključevati manjših sprememb ali izboljšav.

[1] Uredba (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

[2] https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/net-zero-industry-act/strategic-projects-under-nzia/strategic-projects-application-process_en.

Pojem „inovacije“ iz točke (ii) temelji na njegovi širši uporabi v zakonodajnem okviru Unije, vključno z Uredbo (EU) 2023/1781 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]). Kadar se inovacije že uporabljajo v raziskavah in razvoju ali v proizvodnji majhnega obsega v Uniji, se lahko šteje, da nova obsežna proizvodnja te inovacije še vedno ni bistveno prisotna v Uniji. Obrat, ki prvič uporablja inovativni material v Uniji, bi se lahko štel za prvi tovrstni obrat, tudi če je bil ta material testiran v pilotnih obratih v Uniji. V skladu s to razvrstitvijo se lahko priznajo tudi vzporedni projekti, ki se izvajajo istočasno.

3. **Najboljša razpoložljiva neto ničelna tehnologija**

Izraz „najboljša razpoložljiva“ v kontekstu „neto ničelne tehnologije“ in „proizvodne zmogljivosti“ je naveden v členu 13(1), točka (b), in členu 13(2), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1735. „Proizvodna zmogljivost“ je v členu 3(33) opredeljena kot „skupn[a] proizvodn[a] zmogljivost neto ničelnih tehnologij, proizvedenih v projektu za proizvodnjo, oziroma, če projekt za proizvodnjo proizvaja posebne komponente ali posebne stroje, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo takih proizvodov in ne samih končnih proizvodov, proizvodn[a] zmogljivost končnih proizvodov, za katere se proizvajajo take komponente ali posebni stroji“.

Pojem „najboljše razpoložljive“ zmogljivosti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij se razlaga ob upoštevanju širšega konteksta Uredbe (EU) 2024/1735 in zakonodajnega okvira Unije, vključno z Direktivo (EU) 2024/1785 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]), v katerih sta opredeljena izraza „najboljša“ in „razpoložljive tehnike“. Čeprav se ta opredelitev uporablja za okoljsko učinkovitost, jo je mogoče prilagoditi in uporabljati v zvezi s praksami proizvodnje neto ničelnih tehnologij. V skladu s tem proizvodnja „najboljše razpoložljive“ tehnologije pomeni najučinkovitejše in najnaprednejše dejavnosti ter najbolj razvite operativne metode s poudarkom na tehnološki učinkovitosti in inovacijah proizvodnih praks.

„Najboljša razpoložljiva“ tehnologija iz člena 13 Uredbe (EU) 2024/1735 se razume na naslednji način:

(a) „najboljša“ proizvodna zmogljivost ustreza najučinkovitejši in najnaprednejši stopnji v razvoju proizvodnih dejavnosti in njihovih načinov delovanja, kar dokazuje praktično primernost določenih tehnik;

(b) „razpoložljiva tehnologija“ pomeni neto ničelne tehnologije, ki so razvite v obsegu, ki omogoča njihovo uporabo v zadevnem industrijskem sektorju pod ekonomsko in tehnično izvedljivimi pogoji ter ob upoštevanju s tem povezanih stroškov in koristi, ne glede na to, ali se take tehnologije proizvajajo ali že uporabljajo v Uniji, če so operaterjem razumno dostopne.

Proizvodnja „najboljše razpoložljive“ neto ničelne tehnologije pa se lahko razlaga tudi kot zmožnost projekta za proizvodnjo najboljših razpoložljivih proizvodov neto ničelne tehnologije, ki so trenutno na voljo na notranjem trgu. V skladu s tem bi lahko „najboljša razpoložljiva“ tehnologija pomenila proizvode z boljšo učinkovitostjo v primerjavi s proizvodi, ki so trenutno na voljo na notranjem trgu. Ocene bi morale temeljiti na verodostojnih virih, kot so tehnična poročila in tržne informacije.

Kadar zadevna neto ničelna tehnologija že spada na področje uporabe obstoječe zakonodaje Unije o okoljski učinkovitosti, kot so med drugim Direktiva 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([5]), Uredba (EU) 2024/1781 Evropskega parlamenta in Sveta ([6]) ter Uredba (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta ([7]), se neto ničelne tehnologije v najvišjem ali drugem najvišjem razredu energijske učinkovitosti štejejo za najboljše razpoložljive, če spadajo v najvišja dva razreda energijske učinkovitosti z znatnim številom izdelkov.

([3]) Uredba (EU) 2023/1781 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o vzpostavitvi okvira ukrepov za okrepitev evropskega polprevodniškega ekosistema in spremembi Uredbe (EU) 2021/694 (Akt o čipih) (UL L 229, 18.9.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj).

([4]) Direktiva (EU) 2024/1785 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 o spremembi Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) in Direktive Sveta 1999/31/ES o odlagališčih odpadkov (UL L, 2024/1785, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj).

([5]) Direktiva 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev) (UL L 285, 31.10.2009, str. 10, http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj).

([6]) Uredba (EU) 2024/1781 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke, spremembi Direktive (EU) 2020/1828 in Uredbe (EU) 2023/1542 ter razveljavitvi Direktive 2009/125/ES (UL L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([7]) Uredba (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2017 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU (UL L 198, 28.7.2017, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj).

4. **Znatna proizvodna zmogljivost**

Za določitev, ali se proizvodna zmogljivost lahko šteje za „znatno“ v skladu s členom 13(1), točka (a)(ii), Uredbe (EU) 2024/1735, se uporabi vsaj ena od naslednjih metod.

(a) Kadar se načrtovana proizvodna zmogljivost projekta za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij na leto lahko izmeri v gigavatih (GW), se zmogljivost, ki je enaka 1 GW ali več na leto za vsaj en končni proizvod, posebno komponento ali poseben stroj, ki se primarno uporablja za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v enem proizvodnem obratu, šteje za znatno.

(b) Kadar načrtovane proizvodne zmogljivosti projekta za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij na leto ni mogoče izmeriti v GW, se lahko njegova načrtovana zmogljivost šteje za znatno, če je enaka ali večja od proizvodne zmogljivosti na leto katerega koli od desetih največjih projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij iste ali enakovredne vrste, ki že delujejo v Uniji, katerih letna proizvodna zmogljivost se izračuna na podlagi tržnih podatkov za preteklo leto, ki izhajajo iz verodostojnih virov, kot so tehnična poročila in tržne informacije.

(c) Kadar so projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij vertikalno integrirani proizvodni obrati, se lahko njihova zmogljivost šteje za znatno, če se na isti lokaciji proizvede več kot en končni proizvod, posebna komponenta ali posebni stroj, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij.

(d) Kadar je trenutna proizvodna zmogljivost Unije za končni proizvod, posebno komponento ali posebni stroj, ki se primarno uporablja za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, pod referenčno vrednostjo 40 % iz člena 5(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1735, se lahko za „znatno“ šteje tudi proizvodna zmogljivost, ki je manjša od proizvodne zmogljivosti iz točk (a) in (b) tega oddelka. Ocena, ali se manjša proizvodna zmogljivost lahko šteje za znatno, se lahko izvede na podlagi Komisijinega spremljanja napredka Unije pri izpolnjevanju navedene referenčne vrednosti v skladu s členom 42(1), točka (b), navedene uredbe. Če takih ustreznih informacij ni, lahko vložnik vloge za priznanje statusa neto ničelnega strateškega projekta državi članici predloži verodostojna tehnična poročila in tržne informacije.

Države članice lahko pri ugotavljanju, ali projekt zagotavlja znatno proizvodno zmogljivost v skladu s točkami (a) do (d), poleg tega preverijo tudi, ali je projekt v skladu s strateškimi prednostnimi nalogami Unije, odpornostjo dobavne verige in okoljsko trajnostnostjo.

5. **Smernice o drugih merilih iz člena 13 Uredbe (EU) 2024/1735**

(a) Okoljska trajnostnost

Za ugotovitev, ali projekt izpolnjuje merilo iz člena 13(1), točka (c), Uredbe (EU) 2024/1735, bi se moralo dokazati, da se pri projektu z uporabljenimi praksami znatno in trajno zmanjšujejo emisije ekvivalenta CO_2, hkrati pa se optimizirajo okoljske vzporedne koristi za emisije onesnaževal v zrak, vodo in tla ter za energijsko učinkovitost, učinkovitost rabe vode in materialov ter uporabo nevarnih snovi. Za ta zmanjšanja velja naslednje:

(i) temeljijo na ocenjenem številu ton preprečenih emisij ekvivalenta CO_2, pri čemer se uporabijo jasno opredeljene predpostavke in metodologija;

(ii) so osrednji cilj projekta in znatno prispevajo k zmanjšanju emisij v skladu s podnebnimi in energetskimi cilji Unije.

Država članica, ki obravnava vlogo za priznanje statusa neto ničelnega strateškega projekta, zagotovi, da se emisije ne prenesejo le v drug sektor, temveč se na splošno zmanjšajo emisije ekvivalenta CO_2. Poleg tega je treba stopnje emisij ekvivalenta CO_2 znatno in trajno zmanjšati s katero koli prakso iz člena 13(1), točka (c), Uredbe (EU) 2024/1735.

(b) 50-odstotni prag odvisnosti od uvoza

Za namene člena 13(1), točka (a)(i), Uredbe (EU) 2024/1735 se prag 50-odstotne odvisnosti od uvoza za neto ničelno tehnologijo razume kot razmerje med kumulativnim uvozom v Unijo iz vseh tretjih držav skupaj in oskrbo Unije v istem letu.

Države članice lahko posodobljene informacije, ki jih mora Komisija zagotoviti v skladu s členom 29(2), drugi pododstavek, Uredbe (EU) 2024/1735, kadar so na voljo, uporabijo kot referenčno točko pri določanju odvisnosti od uvoza. Če takih informacij ni, lahko države članice določijo odvisnost od uvoza na podlagi drugih verodostojnih virov, kot so tehnična poročila in tržne informacije.

(c) Znaten delež svetovne proizvodnje in ključna vloga pri odpornosti

Za namene člena 13(1), točka (a)(iii), Uredbe (EU) 2024/1735 se:

(i) izraz „znaten delež svetovne proizvodnje“ razume kot projekt za proizvodnjo končnega proizvoda, posebne komponente ali posebnega stroja, za katerega oz. katero proizvodna zmogljivost v Uniji presega 15 % svetovne proizvodne zmogljivosti, kar ustreza referenčni vrednosti za svetovno proizvodnjo iz člena 5(1), točka (b), Uredbe (EU) 2024/1735 in ki se določi na podlagi Komisijinega spremljanja napredka Unije pri doseganju navedene referenčne vrednosti v skladu s členom 42(1), točka (b), navedene uredbe.

Če takih ustreznih informacij ni, lahko vložnik vloge za priznanje statusa neto ničelnega strateškega projekta državi članici predloži verodostojna tehnična poročila in tržne informacije;

(ii) izraz „ključna vloga pri odpornosti Unije“ iz člena 13(1), točka (a)(iii), Uredbe (EU) 2024/1735 razlaga kot neposredni učinek projekta na varnost dobavne verige Unije, njeno energetsko neodvisnost ali strateško avtonomijo.